

The conclusion proposed that leisure practices developed in the XIX-th century because of various social transformations, rationalization of production, scientific discoveries, but primarily because of culture paradigm changes. Mass culture appearing had led to "junction" of leisure practices, appropriated for different social classes: fondness of cinematograph, circus, sports, theaters, clubs and meetings' membership.

Meanwhile private leisure of major part of common people whose life was economically and socially dependent was reduced to spent time in taverns, inns, where visitors gambled, cheated, drank mostly.

The core of bourgeois society' system of values is private property owning, so relations are determined with level of income, capital, estate status. Humanistic values transform to hedonism, material comfort and passive consumption. It was these factors that made the conditions to posit right to have leisure not just for "exclusive" but for common people since late XVIII-th – early XIX-th centuries, leisure values become more democratic, different leisure practices become more approachable for common people. Transformation of leisure services into commodity sharpens contradictions between leisure as a sphere of spiritual and leisure as a commercial activity.

Key words: sphere of leisure, culture and leisure practices, egalitarianism, hedonism, private leisure.

УДК 930.85: 008(091) 338

Божко Любов Дмитрівна
кандидат історичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Простежено розвиток новітніх тенденцій у вивченні проблем розвитку сталого туризму в Україні, а також умов та засобів ефективного включення України у міжнародний ринок туристичних послуг на основі положень концепції сталого туризму. Проаналізовано напрями наукових досліджень та підходи до вивчення розвитку сталого туризму в Україні. Представлено основні точки зору української наукової спільноти на розвиток і значення туризму для України.

Ключові слова: принцип сталого розвитку туризму, концепція стійкого розвитку туризму, проблеми сталого розвитку курортних регіонів, наукові підходи.

Стрімке зростання чисельності населення планети в ХХ ст., урбанізація, перманентне збільшення доходів, підвищення культурного рівня, інтенсивний розвиток сектору сервісної економіки у структурі світового господарства, а також взаємозближення країн створюють сприятливі політичні, матеріальні та соціально-психологічні умови для бурхливого розвитку міжнародного туризму, перетворення його в один з найпотужніших сегментів світової економіки. Але неконтрольоване зростання туризму привело до появи серйозних проблем в галузі екології, культури та соціального розвитку. Це змусило людство звернути увагу на збереження природних, історичних та культурних цінностей. Принципи охорони біосфери в глобальному масштабі були закріплені в 1992 р. конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро. На конференції був схвалений програмний документ "Порядок денний на ХХІ століття" ("Agenda 21") [34] і прийнята Декларація з навколишнього середовища і розвитку [26]. Прийняття цього документа стало початком впровадження радикального нововведення в сферу туризму – принципу сталого розвитку туризму, який був запропонований ЮНВТО (United Nations World Tourism Organization; UNWTO).

Термін "сталий розвиток" у широкий вжиток був введений Міжнародною комісією по навколишньому середовищу і розвитку (Комісія Брунтланд) у 1987 р. Під сталим розуміють такий розвиток, який задовольняє потреби нинішнього часу, але не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. На сьогодні концепція сталого розвитку характеризується як нова соціально-економічна парадигма і для України. В даний час здійснюється низка міжнародних програм з впровадження сталого туризму.

Україна, для якої міжнародний туризм є досить молодою галуззю, що знаходиться на етапі становлення, все активніше залучається до світового ринку туристичних послуг. Україна має цілком реальні можливості та умови для нарощення свого потенціалу, зокрема завдяки наявності в країні унікальних природно-рекреаційних ресурсів, історико-культурних пам'яток, багатой флори та фауни, зон різноманітних форм відпочинку.

У спеціальній літературі, як іноземній, так і вітчизняній, проблеми сталого розвитку туризму розглядалися лише епізодично. Це праці Є. Богданова, Д. Боуена, Р. Браймера, С. Ванхілла, Д. Гілберта, О. Дуровича, І. Зоріна, В. Квартального, М. Кабушкіна, В. Козирева, О. Копаньєва, Ф. Котлера, К. Купера, В. Наршtedта, Н. Раскіна, Дж. Суорбрукера, В. Федорченка, Д. Флетчера, В. Цибуха та ін. Питанням сутності основних факторів та принципів сталого розвитку туристичної індустрії присвячені наукові дослідження В. Г. Герасименка, О. П. Добровольської, Г. А. Заячківської, Н. Д. Свірідової, Т. І. Ткаченко та ін.

Мета статті – простежити розвиток новітніх тенденцій з вивчення проблем розвитку сталого туризму в Україні, а також умови та засоби ефективного включення України у міжнародний ринок туристичних послуг на основі положень концепції сталого розвитку туризму.

В Україні проблема сталого розвитку обговорюється достатньо давно. З 1992 року створено значний науковий доробок, який заклав підґрунтя новим орієнтирам розвитку країни на засадах пост-індустріальної економіки. В 1998 р. при Кабінеті Міністрів України відповідною постановою була створена Національна комісія сталого розвитку України, а до її складу увійшли відомі вчені. На сьогодні за участю вчених розроблена Концепція сталого розвитку України, що схвалена Верховною Радою України [31]. Наукові основи національної стратегії переходу України на принципи сталого розвитку ґрунтуються на властивих державі геополітичних, географічних, демографічних, соціально-економічних та екологічних особливостях. Для розвитку туристичної індустрії України на засадах сталого туризму також виникла потреба розроблення нових інноваційних підходів.

Перехід на модель сталого туризму потребує структурної адаптації національної економічної системи, ефективного використання наявних ресурсів та активного застосування інструментів державного регулювання розвитку туристичної галузі. Увага багатьох науковців зосередилася на рекреації і туризмі в системі сучасних пріоритетів соціально-економічного розвитку.

Необхідність пошуку раціональних шляхів активізації використання потенціалу курортно-рекреаційного комплексу підкреслюють В. В. Шмагіна і С. К. Харічков, відзначаючи, що це "диктується перспективами відчутних економічних результатів і соціальних наслідків розвитку цього сектору національної економіки, який може і повинен стати реальним засобом її оздоровлення, найважливішим засобом культурного і духовного відродження народу України, відтворення її трудового потенціалу" [48, 4].

Одним із найбільш прогресивних способів збереження і збільшення життєвої усталеності людини сьогодні повинна стати соціальна стратегія, що сприяє створенню такого середовища, у якому зміни збагачували б людину, сприяли її саморозвитку і забезпечували гідні спосіб і якість життя. Тому, на думку останніх, суттєво зростає роль туризму і рекреаційної діяльності як складного процесу виробництва і реалізації специфічних, соціально орієнтованих, товарів і послуг, які мають задовольняти духовні і матеріальні потреби людини [48].

Одним з головних напрямів досліджень серед українських науковців стала розробка концепції стійкого розвитку туризму [2, 10, 11, 38, 43]. Під концепцією сталого розвитку туристичної галузі розуміється система уявлень, яка визначає єдиний задум політики розвитку галузі.

О. В. Литвинова головними елементами концепції розвитку сталого туризму в Україні вважає методи та інструменти державного регулювання, які повинні бути гармонізовані з індикаторами сталого туризму. Платформою для розвитку у неї є стале виробництво туристичного продукту, сталий стиль життя місцевих громад та стале споживання [23]. А на думку Н. Д. Свірідової, у цій концепції необхідно врахувати всі стратегічні пріоритети і цілі розвитку туристичної галузі, важливі напрями та засоби визначених цілей [38, 167]. Концепція повинна повністю відображати позицію регіону відносно стратегії розвитку туристичної галузі на довгострокову перспективу і включати конкретні заходи з її реалізації. Г. В. Казачковська, в свою чергу вважає що сталий розвиток туризму та курортних територій можливий за умови існування рівноваги між збереженням природних та історико-культурних ресурсів, економічними інтересами, соціальними потребами і розвитком туризму, а також за умови створення сприятливих умов для формування якісного національного туристичного продукту [20].

Серед фундаментальних праць, присвячених розвитку сталого туризму в Україні, слід виділити монографію Т. І. Ткаченко [41]. У монографії на широкій джерельній базі висвітлено теоретичні, методологічні та прикладні проблеми розвитку туризму на основі діалектичного, системного та функціонального підходів. Доведено необхідність розгляду туризму як складної системи в єдності соціальної, економічної та екологічної компонент, подальший генезис якої базуватиметься на концепції сталості. Визначено сучасне місце туризму в системі наук у процесі суспільного відтворення і структурі економіки та запропоновано концептуальні засади формування ринкового механізму управління туризмом і суб'єктами туристичного бізнесу за моделями економічного зростання і сталого розвитку в умовах конкурентного середовища. Розкрито стратегічні орієнтири сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму та відповідний інструментарій формування стратегій з урахуванням реалій сучасного стану туристичного бізнесу в Україні.

На думку Т. І. Ткаченко, сутність концепції сталого розвитку туризму містить у собі два ключових взаємопов'язаних положення. По-перше – необхідність задоволення потреб усіх верств населення, зокрема малозабезпечених і соціально незахищених, зазвичай, через соціальні форми туризму. Причому в туризмі майже рівнозначно виявляються економічні та соціальні потреби людини. По-друге – обмеженість ресурсів, що обумовлює обмежену здатність навколишнього середовища задовольняти теперішні та майбутні потреби суспільства. Основною складовою обмежень у сталому розвитку туризму є природне навколишнє середовище, а також економічні, соціально-побутові та культурологічні обмеження, які обумовлені організацією суспільства, станом технологій, рівнем освіти і культури населення [41, 58].

Низка досліджень присвячена підходам щодо формування стратегії розвитку рекреаційного регіону з урахуванням екологічної складової [1, 4, 7, 12, 22, 28].

Прагнення до забезпечення сталого розвитку регіону висуває цілий комплекс вимог до існуючого якістю навколишнього середовища і вирішення проблеми взаємодії природи і суспільства. Концепція сталого розвитку регіону визначає актуальність створення такої системи, яка б забезпечувала збалансовану модель відносин між природним середовищем, різними видами господарської діяльнос-

ті та соціально-економічними інтересами різних груп населення. Такий підхід до розуміння сутності сталого розвитку змусив О. І. Личака та Є. Є. Вацета більш уважно розглянути механізми регуляції антропогенного впливу на стан навколишнього середовища в регіоні [24]. Враховуючи принципи сталого розвитку і масштаби впливу на навколишнє середовище, О. І. Личак та Є. Є. Вацет за мету свого дослідження взяли виявлення підходів до створення цілісної регіональної систем екологічного регулювання, що включає соціально-економічні, управлінські, науково-технічні, інформаційні структури, що забезпечують еколого-господарський баланс території. Екологічна інфраструктура, на їх думку, саме в такому комплексному аспекті розуміється як регіональна система екологічного регулювання.

О. І. Гулич вважає що методологічною основою розробки стратегій сталого (екологічно збалансованого) розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів має стати дотримання умов збереження стійкості рекреаційного природного капіталу. Іншими словами, екологічно збалансованості розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів можна досягти лише за умови, якщо попит на економічну діяльність з використанням рекреаційних і туристичних ресурсів не буде перевищувати екологопропозиції цієї екосоціосистеми. Найбільш доцільною формою реалізації концепції вона вважає розробку цільових комплексних програм відповідних рівнів: державної, регіональної (обласної), локальної (конкретної курортно-рекреаційної території чи туристичного центру) [12].

На думку Н. М. Вєтрової, стратегічні перспективи, як загальний напрям у розвитку діяльності рекреаційного регіону, не можуть не відображати суб'єктивні думки й націленість їх розробників, і тому для подолання можливих протиріч між господарюванням та станом довкілля має реалізовуватися система стратегічних заходів екологічної спрямованості, яка буде регламентувати ведення рекреаційно-економічної діяльності. У такій системі об'єднуються соціально-організаційні, оціночно-прогнозні та технічні заходи, які дозволять уникнути неузгодженості екологічних параметрів території та рекреаційно-економічної діяльності [7].

Методику оцінки інтегрального показника рівня еколого-економічного розвитку курортної території пропонує Н. В. Мельникова. Вона вважає, що результати застосування цієї методи дозволять обґрунтувати допустиме антропогенне та техногенне навантаження на екологічну систему курортної території, мінімізувати негативний вплив процесів життєдіяльності населення регіону на навколишнє природне середовище, а також екологічно регламентувати функціонування видів економічної діяльності, що, в цілому, сприятиме стійкості соціально-еколого-економічному розвитку території. Розроблена автором методика передбачає визначення рівня екологічного розвитку курортної території за допомогою розрахунку інтегрального показника, що визначає гостроту еколого-економічних проблем, характерних для конкретного територіального утворення. На думку Н. В. Мельникової, реалізація даної методики дозволить розробити систему організаційно-технічних та організаційно-економічних заходів, спрямованих на підвищення соціально-економічної ефективності функціонування регіону, а також забезпечити гармонізацію екологічної, економічної, соціальної регіональної суспільної системи [28]. І. М. Яковенко, в свою чергу, обґрунтувала необхідність розробки та налагодження моніторингу рекреаційного природокористування (рекреаційного, економічного, ландшафтного, екологічного та медико-біологічного) [49].

У працях деяких авторів знайшли своє відображення питання розробки показників для оцінки стану навколишнього природного середовища. Так, в роботі Л. Г. Мельник, О. Вік і О. В. Кубатко для визначення навантаження на соціоприродне середовище запропоновано використовувати модернізовані динамічні функції Коба-Дугласа, за допомогою яких визначається вплив технологічних зрушень в економічній системі, відновлюваних та невідновлюваних природних ресурсів на виробництво валового регіонального продукту [27]. Т. Н. Чугунова та А. С. Фененко дослідили проблеми сталого розвитку курортних регіонів. Вони проаналізували існуючі критерії оцінки та обґрунтували показники щодо проведення оцінки природокористування у курортних регіонах Криму [47].

Велике значення для розвитку сталого туризму має активна політика держави. Це стосується підтримки та розбудови туристичної сфери, розвитку туристичної інфраструктури, створення умов для підвищення привабливості регіонів для іноземних і внутрішніх туристів, підвищення якості туристичних послуг, забезпечення їх комплексності. Дослідження ролі органів державної влади в регулюванні сфери туризму є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних вчених. Основні аспекти формування та функціонування механізму державного регулювання туристичної галузі, розробка та обґрунтування напрямків його вдосконалення знайшли своє відображення у наукових працях вітчизняних вчених таких як: О. В. Виноградова [8], Л. М. Донченко [15], К. В. Жадько [16], С. Г. Захарова [17], А. Х. Іляшенко [19], Є. В. Козловський [21], О. А. Мельниченко [29], Н. І. Остап'юк [33] та інших.

Аналіз наукового доробку за даною проблематикою показав, що науковці пропонують різні механізми державного регулювання туризму, а саме: організаційні [6, 13, 25], економічні [15, 25], організаційно-економічні [6, 46]; нормативно-правові [15, 25], регламентуючі, контролюючі, коригуючі, соціальні, стимулюючі [13], інформаційно-аналітичні [25], адміністративні, соціально-психологічні [15]. Водночас окремі положення, що стосуються теоретико-методологічного забезпечення державного регулювання туризму, є дискусійними. Також науковці донині не прийшли до єдиного бачення головної мети державного регулювання туризму. Доволі детальний аналіз публікацій на тему формування та функціонування механізму державного регулювання туристичної галузі було здійснено О. А. Мельниченко [29].

Ще одним напрямом досліджень є визначення основних зовнішніх й внутрішніх факторів розвитку туристичної індустрії та оцінка стійкого розвитку [3, 9, 14]. С. Ю. Цьохла визначила основні зов-

нішні та внутрішні фактори розвитку туристичної індустрії (зовнішні: політичні, економічні, соціально-демографічні, науково-технічні фактори; внутрішні: процеси попиту, пропозиції та поширення, зростання ролі сегментації ринку, посилення горизонтальних інтеграцій і т.д.). Вона вважає що класифікація факторів впливу дозволить проводити цілеспрямоване управління діяльністю та формувати програму стійкого розвитку. Саме позитивна дія факторів пріоритетного розвитку туризму в національній економіці на її думку і забезпечує високі економічні результати, стабільний розвиток діяльності та успішне вирішення соціальних питань [44].

Для оцінки сталого розвитку на рівні країни Б. Данилишин та О. Веклич рекомендують використовувати міжнародні рейтинги сталого розвитку: індекси конкурентоспроможності, економічної свободи в світі, людського розвитку, якості життя, екологічних досягнень тощо [14]. Тож можемо зазначити, що останнім часом в українському суспільстві розглядаються усі можливі варіанти реалізації Стратегії сталого розвитку туризму. Зокрема, розкрито стратегічні орієнтири сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму [18], досліджено економічну і соціальну доцільність екотуристичних технологій для сталого розвитку туристичної індустрії [39], обґрунтовано географічний підхід до рекреаційно-туристичного природокористування [32], визначено концептуальні засади формування ринкового механізму управління рекреаційним потенціалом [40, 45].

Також однією з основних проблем переходу України на модель сталого туризму була і є відсутність кваліфікованих кадрів [42]. Кадрів, які розуміють необхідність переходу до стійкого розвитку; уміють кількісно оцінити вплив на навколишнє середовище (функціонування природних екосистем) різних форм і видів туризму, окремих об'єктів і турів, так само як оцінювати збиток туризму від інших форм господарської діяльності; уміють при плануванні сполучати соціальні, економічні й екологічні цілі [35].

В останні роки з'явився ряд робіт присвячених регіональним аспектам розвитку туризму на засадах сталого розвитку [30, 36, 37]. Серед інших слід виділити докторську дисертацію Мирослава Борушцака, яка була захищена у 2008 р. [5]. У своєму дослідженні автор обґрунтував новий напрямок досліджень розвитку туристичних регіонів, удосконалив підходи щодо оцінювання напрямів розвитку регіонів у контексті сучасних європейських інтеграційних процесів, визначив та систематизував чинники, які впливають на розвиток туризму в регіонах, розробив методичні рекомендації щодо проведення маркетингового дослідження з визначення рівня задоволеності споживачів якістю курортно-рекреаційних послуг та обґрунтував наукові принципи розвитку транскордонних туристичних регіонів.

Підводячи підсумок, можна зазначити, що, оскільки сучасний стан розвитку туризму в Україні науковці визначають як нестабільний та несталый, проблеми сталого розвитку туризму набувають усе більшої гостроти й актуальності і звертають увагу все ширшого кола дослідників. Проведені дослідження підтверджують відсутність комплексного підходу та наявність низки дискусійних питань щодо показників оцінки стану й перспектив розвитку індустрії туризму в Україні з урахуванням базових принципів стійкого розвитку.

Майже всі науковці сходяться на думці, що для забезпечення сталого розвитку туризму в Україні необхідно підвищити рівень використання ресурсного потенціалу, професійної підготовки персоналу в індустрії туризму, розвитку транспортної інфраструктури, знизити сезонність і просторову нерівномірність розподілу туристів, підвищити фінансові показники підприємств індустрії туризму, приділити значну увагу взаємозв'язку між природоохоронною діяльністю і сталим туризмом і т.д. Особливо відзначають проблеми, які потребують вирішення з боку держави:

На сьогодні існує така думка, що найбільш ефективним об'єктом управління в політиці сталого розвитку галузі є кластери, які можуть включати підприємства транспорту, зв'язку, харчування, легкої промисловості та інші, які пов'язані з цим кластером. Напрацювання в цьому напрямі потребують окремого дослідження.

Література

1. Алейникова Г. М. Эколого-экономическая стратегия устойчивого развития туризма / Г. М. Алейникова // Вісник ДІТБ. – 2003. – №7. – С.91–102.
2. Бабарицька В. К. Туристична діяльність кінця ХХ – початку ХХІ ст. і концепція сталого розвитку / В. К. Бабарицька // Україна: географічні проблеми сталого розвитку: Зб. наук. праць. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 103-104.
3. Бібік Н. В. Індикатори сталого розвитку міжнародна практика та українські реалії / Н. В. Бібік // Економіка і регіон. – 2009. – № 2 (21). – С.43-48.
4. Блага М. М. Эколого-рекреационная эффективность природопользования: основные факторы / М.М. Блага // Україна: географічні проблеми сталого розвитку: Зб. наук. праць. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 185-187.
5. Борушцак Мирослав. Стратегія розвитку туристичних регіонів: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.05 / М. Борушцак ; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2008. – 35 с.
6. Бухаріна Л. М. Нормативно-правове регулювання діяльності у сфері туризму / Л. М. Бухаріна // Держава та регіони. – 2008. – Сер. "Державне управління" – № 4. – С.58-63.
7. Ветрова Н. М. Экологическая безопасность в рамках стратегии развития рекреационного региона / Н. М. Ветрова // Экономика Крыма. – Симферополь, 2008. – № 23. – С. 17-20.
8. Виноградова О. В. Особливості нормативно-правового забезпечення розвитку сталого та сільського зеленого туризму в Україні / О. В. Виноградова, О. В. Воропаєва, В. Г. Дарчук // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління серія "Економіка". – 2011. – Вип. 205 "Актуальні проблеми національної економіки". – С. 67-73.

9. Воропаєва О.В. Індикатори сталого розвитку туризму України в просторі соціального виміру/ О.В. Воропаєва// Таврійський економічний журнал [Текст]: за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. "Стратегія розвитку сталого туризму", 2012 р., 24-28 липня [матеріали]. – Сімферополь. – № 5. – С. 22-27.
10. Герасименко В. Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст / В.Г. Герасименко // 36.наук.праць "Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи". – 2007. – Випуск 1. – С. 17–23.
11. Городня Т. А. Пріоритети та стратегія розвитку туристичної індустрії України [Електронний ресурс] / Т. А. Городня // Вісник Львівського інституту економіки і туризму. – 2009. – №4. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vliet/2009_4/3/1_Horodnja.pdf.
12. Гулич О. І. Методика формування стратегій сталого розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів / Гулич О. І., Гринів Л. С., Герасимчук Н. М. / НАН України, Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2007. – 48 с.
13. Давиденко Л. І. Державне регулювання туризму на регіональному рівні: автореф. дис. ... канд. наук держ. упр.: спец. 25.00.02 – механізми державного управління / Л. І. Давиденко. – Донецьк, 2006. – 24 с.
14. Данилишин Б. Украина в международных рейтингах устойчивого развития / Б. Данилишин, О. Веклич // Экономика Украины: политико-экономический журнал. – 2008. – N 7. – С. 13-23.
15. Донченко Л. М. Проблеми та перспективи державної підтримки розвитку туризму / Л. М. Донченко, Н. П. Гостева // Держава та регіони. – Сер. "Державне управління". – 2010. – № 1. – С. 37-42.
16. Жадько К. В. Понятійне визначення механізмів державного управління міжнародним туризмом / К. В. Жадько // Держава та регіони. – Сер. "Державне управління". – 2008. – № 3. – С. 72-76.
17. Захарова С. Г. Шляхи удосконалення державного регулювання туристичної сфери / С. Г. Захарова // Держава та регіони. – Сер. "Державне управління". – 2008. – № 3. – С. 81-87.
18. Иванух Р. Стратегические проблемы развития рекреационно-туристического комплекса Украины / Р. Иванух, В. Жученко // Экономика Украины. – 1998. – № 1. – С. 65-70.
19. Іляшенко А. Х. Інструменти здійснення регуляторної політики в галузі туризму / А. Х. Іляшенко // Держава та регіони. – Сер. "Економіка та підприємництво". – 2010. – № 1. – С. 110-113.
20. Казачковська Г. В. Можливості сталого розвитку туризму та курортів в Україні / Г. В. Казачковська // Інформаційні технології в управлінні туристичною та курортно-рекреаційною економікою : матер. доп. II наук.-практ. конф. – Бердянськ : АУІТ "АРІУ", 2006. – С.126-137.
21. Козловський Є.В. Державне регулювання в галузі туризму: становлення та розвиток в Україні: автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. : спец. 25.00.02 – механізми державного управління / Є. В. Козловський. – К., 2008. – 18 с.
22. Кручек О. А. Екологічний туризм як важливий чинник сталого розвитку туристичної галузі / О. А.Кручек // Наукові записки КУТЕП: 36. наук. пр.: Щорічник. Вип. 7: Філософські науки. – К.: КУТЕП, 2010. – С.144-158.
23. Литвинова О. В. Стратегія розвитку сталого туризму в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Литвинова Ольга Володимирівна ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк, 2013. – 19 с.
24. Лычак А. И. Экологическая инфраструктура как механизм формирования устойчивого развития региона / А. И. Лычак, Е. Е. Вацет // Культура народов Причерноморья. – 2004. – N47. – С. 123-126.
25. Малишева О. В. Державне управління сферою туризму та охороною культурної спадщини (регіональний аспект) : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : спец. 25.00.02 – механізми державного управління / О. В. Малишева. – Х., 2008. – 20 с.
26. Матеріали конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку. Повістка дня на XXI ст..Ріо-де-Жанейро, 3-14 червня, 1992. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/wssd/agenda21/index.htm/>
27. Мельник Л. Г. Динамічне моделювання системи еколого-економічних показників для обґрунтування сталого розвитку територій/ Л. Г. Мельник, О. Вік, О. В. Кубатко // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 4. – С. 245–249.
28. Мельникова Н. В. Теоретико-методические подходы к определению уровня эколого-экономической устойчивости курортной территории / Н. В. Мельникова // Экономика и управление. – 2008. – № 1. – С. 95–99.
29. Мельниченко О.А. Теоретико-методологічні основи державного регулювання туризму [Електронний ресурс] / О. А. Мельниченко // Державне будівництво. – 2010. – № 2. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/melnychenko_o2.htm.
30. Миронов Ю. Б. Сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні / Ю. Б. Миронов // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.11. – С.117-122.
31. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
32. Олійник Я. Б. Стратегія сталого розвитку туризму в Україні: географічний підхід / Я. Б. Олійник, П. Г. Шиченко, О. О. Любіцева та ін. // Географія в інформаційному суспільстві: 36. наук. праць. – К.: Обрії, 2008. – Т. 1. – С. 191-199.
33. Остап'юк Н. І. Державне регулювання розвитку туристичної галузі в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук : спец. 08.00.03 "Економіка та управління національним господарством" / Н. І. Остап'юк. – Харків – 2011. – 20 с.
34. Програма дій "Порядок денний на XXI століття" / Перекл. з англ.: К.: Інтелсфера, 2000. – 359 с.
35. Ревин С. Ф. Переход к устойчивому развитию туризма: проблемы и специалисты для их решения / С. Ф. Ревин, Н. В. Шадрин // Культура народов Причерноморья. – 2000. – № 12. – С. 66-67.
36. Самко О. О. Генезис економічної теорії та методологічні підходи до оцінки туристичного потенціалу регіону / М. П. Бутко, О. О. Самко // Економіка та держава. – 2009. – № 6 (77). – С. 33–38.
37. Самко О.О. Оцінка туристичного потенціалу регіону та рівня його використання / О. О. Самко // Економічні науки: зб. наук. праць/ Луцький національний технічний університет; відп. ред. Герасимчук З.В. – Луцьк, 2010. – Вип. 7(27). – Ч.4. Серія "Регіональна економіка" – С. 388–397.

38. Свірідова Н.Д. Концепція сталого розвитку туризму в сучасних умовах / Н. Д. Свірідова // *Культура народів Причорномор'я*. – 2009. – №176. – С.166-168.
39. Смаль В. В. Туризм і сталий розвиток / В. В. Смаль, І. В. Смаль // *Вісник ЛНУ, Серія Географічна*. – 2005. – Вип. 32. – С. 163-173.
40. Стеченко Д. М. Передумови і напрямки формування туристичного ринку України / Д. М. Стеченко // *Туризм: теорія і практика*. – 2005. – № 1. – С. 5-11.
41. Ткаченко Т. І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / Т. І. Ткаченко. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2009. – 463 с.
42. Ткаченко Т. І. Стандартизація освітніх послуг як фактор устійного розвитку туризму / Т. І. Ткаченко // *Ученые записки Таврического нац. ун-та им. В. И. Вернадского*. – науч. журн. Сер. "Экономика". – Симферополь: Таврииск. нац. ун-т им. В. И. Вернадского. – 2002. – Т. 15(54) № 1. – С. 128-137.
43. Фадеева А. С. Концепция устойчивого развития туризма / А. С. Фадеева // *Культура народов Причорноморья*. – 2006. – № 89. – С. 48-51.
44. Цьохла С. Ю. Систематизация факторов развития туристической индустрии / С.Ю. Цьохла // *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского*. – 2009. – Том 22 (61), № 2. – С. 373-380.
45. Черчик Л. М. Інституційні зміни в умовах становлення ринку рекреаційних ресурсів / Л. М. Черчик // *Економіка України*. – 2006. – № 4. – С. 59-65.
46. Чечель А. О. Удосконалення державних механізмів управління розвитком туризму в Україні : автореф. дис. ... канд. наук держ. упр.: спец. 25.00.02 – механізми державного управління / А. О. Чечель. – Донецьк, 2004. – 23 с.
47. Чугунова Т. Н. Эколого-экономические показатели оценки устойчивого развития курортных регионов // Т. Н. Чугунова, А. С. Фененко // *Культура народов Причорноморья*. – 2004. – № 55, Т. 3. – С. 64-67.
48. Шмагина В. В. Рекреация и туризм в системе современных приоритетов социально-экономического развития / В. В. Шмагина, С. К. Харичков. – Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 2000. – 70 с.
49. Яковенко И. М. Основные направления социально-экономического и экологического мониторинга рекреационного природопользования / И. М. Яковенко // *Культура народов Причорноморья*. – 2004. – № 50, т. 1. – С. 48-52.

References

1. Aleynikova G. M. Ekologo-ekonomicheskaya strategiya ustoychivogo razvitiya turizma / G. M. Aleynikova // *Visnyk DITB*. – 2003. – №7. – С.91–102.
2. Babarytska V. K. Turystychna diialnist kintsia KhKh – pochatku KhKhI st. i kontsepsiia staloho rozvytku / V. K. Babarytska // *Україна: географічні проблеми сталого розвитку*: Зб. наук. пратс. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 103-104.
3. Bibik N. V. Indykatory staloho rozvytku mizhnarodna praktyka ta ukrainski realii / N. V. Bibik // *Економіка і регіон*. – 2009. – № 2 (21). – С.43-48.
4. Blaga M. M. Ekologo-rekreatsionnaya effektivnost' prirodopol'zovaniya: osnovnye faktory / M. M. Blaga // *Україна: географічні проблеми сталого розвитку*: Зб. наук. пратс. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 185-187.
5. Borushchak Myroslav. Stratehiia rozvytku turystychnykh rehioniv: avtoref. dys... d-ra ekon. nauk: 08.00.05 / M. Borushchak ; NAN Ukrainy. In-t rehion. doslidzh. – L., 2008. – 35 s.
6. Bukharina L. M. Normatyvno-pravove rehulivannia diialnosti u sferi turyzmu / L. M. Bukharina // *Derzhava ta rehiony*. – 2008. – Ser. "Derzhavne upravlinnia" – № 4. – С.58-63.
7. Vetrova N. M. Ekologicheskaya bezopasnost' v ramkakh strategii razvitiya rekreatsionnogo regiona / N. M. Vetrova // *Економіка Крима*. – Симферополь, 2008. – № 23 – С. 17-20.
8. Vynohradova O. V. Osoblyvosti normatyvno-pravoho zabezpechennia rozvytku staloho ta silskoho zelenoho turyzmu v Ukraini / O. V. Vynohradova, O. V. Voropaieva, V. H. Darchuk // *Збірник наукових пратс Донетського державного університету управління серія "Економіка"*. – 2011. – Вип. 205 "Актуальні проблеми національної економіки". – С. 67-73.
9. Voropaieva O.V. Indykatory staloho rozvytku turyzmu Ukrainy v prostori sotsialnoho vymiru / O.V. Voropaieva // *Таврійський економічний журнал [Текст]: за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. "Стратегія розвитку сталого туризму"*, 2012 р., 24-28 липня [матеріал]. – Симферополь. – № 5. – С. 22-27.
10. Herasymenko V. H. Kontsepsiia staloho rozvytku turyzmu: etapy stanovlennia i suchasnyi zmist / V.H. Herasymenko // *Зб.наук.пратс "Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи"*. – 2007. – Випуск 1. – С. 17–23.
11. Horodnia T. A. Priorytety ta stratehiia rozvytku turystychnoi industrii Ukrainy [Elektronnyi resurs] / T. A. Horodnia // *Visnyk Lvivskoho instytutu ekonomiky i turyzmu*. – 2009. – № 4. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vliet/2009_4/3/1_Horodnja.pdf.
12. Hulych O. I. Metodyka formuvannia stratehii staloho rozvytu kurortno-rekreatsiinykh terytorii i turystychnykh tsentriv / Hulych O. I., Hryniv L. C., Herasymchuk N. M. / NAN Ukrainy, Instytut rehionalnykh doslidzhen. – Lviv, 2007. – 48 s.
13. Davydenko L. I. Derzhavne rehulivannia turyzmu na rehionalnomu rivni: avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. uпр.: spets. 25.00.02 – mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia / L. I. Davydenko. – Donetsk, 2006. – 24 s.
14. Danilishin B. Ukraina v mezhdunarodnykh reytingakh ustoychivogo razvitiya / B. Danilishin, O. Veklich // *Економіка України: політико-економічний журнал*. – 2008. – N 7. – С. 13-23.
15. Donchenko L. M. Problemy ta perspektivy derzhavnoi pidtrymy rozvytku turyzmu / L. M. Donchenko, N. P. Hostieva // *Derzhava ta rehiony*. – Ser. "Derzhavne upravlinnia". – 2010. – № 1. – С. 37-42.
16. Zhadko K. V. Poniatiine vyznachennia mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia mizhnarodnym turyzmom / K. V. Zhadko // *Derzhava ta rehiony*. – Ser. "Derzhavne upravlinnia". – 2008. – № 3. – С. 72-76.
17. Zakharova S. H. Shliakhy udoskonalennia derzhavnoho rehulivannia turystychnoi sfery / S. H. Zakharova // *Derzhava ta rehiony*. – Ser. "Derzhavne upravlinnia". – 2008. – № 3. – С. 81-87.
18. Yvanukh R. Stratehicheskye problemy razvytiya rekreatsionno-turystycheskogo kompleksa Ukrainy / R. Yvanukh, V. Zhuchenko // *Економіка України*. – 1998. – № 1. – С. 65-70.
19. Iliashenko A. Kh. Instrumenty zdiisnennia rehuliatornoi polityky v haluzi turyzmu / A. Kh. Iliashenko // *Derzhava ta rehiony*. – Ser. "Економіка та підприємство". – 2010. – № 1. – С. 110-113.

20. Kazachkovska H. V. Mozhlyvosti staloho rozvytku turyzmu ta kurortiv v Ukraini / H. V. Kazachkovska // Informatsiini tehnologii v upravlinni turystychnoi ta kurortno-rekreatsiinoi ekonomikoii : mater. dop. II nauk.-prakt. konf. – Berdiansk : AUIT "ARIU", 2006. – S.126-137.
21. Kozlovskiy Ye.V. Derzhavne rehulivannia v haluzi turyzmu: stanovlennia ta rozvytok v Ukraini: avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. upr. : spets. 25.00.02 – mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia / Ye. V. Kozlovskiy. – K., 2008. – 18 s.
22. Kruchek O. A. Ekolohichni turyzm yak vazhlyvyi chynnyk staloho rozvytku turystychnoi haluzi / O. A. Kruchek // Naukovi zapysky KUTEP: Zb. nauk. pr.: Shchorichnyk. Vyp. 7: Filosofski nauky. – K.: KUTEP, 2010. – S.144-158.
23. Lytvynova O. V. Stratehiia rozvytku staloho turyzmu v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.03 / Lytvynova Olha Volodymyrivna ; Donets. nats. un-t ekonomiky i torhivli im. Mykhaila Tuhan-Baranovskoho. – Donetsk, 2013. – 19 s.
24. Lychak A. I. Ekologicheskaya infrastruktura kak mekhanizm formirovaniya ustoychivogo razvitiya regiona / A. I. Lychak, E. E. Vatset // Kul'tura narodov Prichernomor'ya. – 2004. – N 47. – S. 123-126.
25. Malysheva O. V. Derzhavne upravlinnia sferoiu turyzmu ta okhoronoii kulturnoi spadshchyny (rehionalnyi aspekt) : avtoref. dys. ... kand. derzh. upr. : spets. 25.00.02 – mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia / O. V. Malysheva. – Kh., 2008. – 20 s.
26. Materialy konferentsii OON z navkolyshnoho seredovyscha i rozvytku. Povistka dnia na KhKhI st..Rio-de-Zhaneiro, 3-14 chervnia, 1992. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.un.org/russian/wssd/agenda21/index.htm/>
27. Melnyk L. H. Dynamichne modeliuвання systemy ekoloho-ekonomichnykh pokaznykiv dlia obgruntuvannia staloho rozvytku terytorii / L. H. Melnyk, O. Vik, O. V. Kubatko // Mekhanizm rehulivannia ekonomiky. – 2009. – № 4. – S. 245–249.
28. Mel'nikova N. V. Teoretiko-metodicheskie podkhody k opredeleniyu urovnya ekologo-ekonomicheskoy ustoychivosti kurortnoy territorii / N. V. Mel'nikova // Ekonomika i upravlenie. – 2008. – № 1. – S. 95–99.
29. Melnychenko O.A. Teoretyko-metodolohichni osnovy derzhavnoho rehulivannia turyzmu [Elektronnyi resurs] / O. A. Melnychenko // Derzhavne budivnytstvo. – 2010. – № 2. – Rezhym dostupu: http://tourlib.net/statti_ukr/melnychenko_o2.htm.
30. Myronov Yu. B. Sutnist ta chynnyky staloho rozvytku turyzmu v rehioni / Yu. B. Myronov // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2013. – Vyp. 23.11. – S.117-122.
31. Natsionalna paradyhma staloho rozvytku Ukrainy / za zah. red. akademika NAN Ukrainy, d.t.n., prof., zasl. diiacha nauky i tekhniky Ukrainy B. Ye. Patona. – K.: Derzhavna ustanova "Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy", 2012. – 72 s.
32. Oliinyk Ya. B. Stratehiia staloho rozvytku turyzmu v Ukraini: heohrafichni pidkhyd / Ya. B. Oliinyk, P. H. Shyshchenko, O. O. Liubitseva ta in. // Heohrafiia v informatsiinomu suspilstvi: Zb. nauk. prats. – K.: Obrii, 2008. – T. 1. – S. 191-199.
33. Ostapiuk N. I. Derzhavne rehulivannia rozvytku turystychnoi haluzi v Ukraini: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stup. kand. ekon. nauk : spets. 08.00.03 "Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom" / N. I. Ostapiuk. – Kharkiv – 2011. – 20 s.
34. Prohrama dii "Poriadok denniy na KhKhI stolittia" / Perekl. z anhl. – K.: Intelsfera, 2000. – 359 s.
35. Revin S. F. Perekhod k ustoychivomu razvitiyu turizma: problemy i spetsialisty dlya ikh resheniya / S. F. Revin, N. V. Shadrin // Kul'tura narodov Prichernomor'ya. – 2000. – № 12. – S. 66-67.
36. Samko O. O. Henezys ekonomichnoi teorii ta metodolohichni pidkhody do otsinky turystychnoho potentsialu rehionu / M. P. Butko, O. O. Samko // Ekonomika ta derzhava. – 2009. – № 6 (77). – S. 33–38.
37. Samko O.O. Otsinka turystychnoho potentsialu rehionu ta rivnia yoho vykorystannia / O. O. Samko // Ekonomichni nauky: zb. nauk. prats/ Lutskyi natsionalnyi tekhnichniy universytet; vidp. red. Herasymchuk Z.V. – Lutsk, 2010. – Vyp. 7(27). – Ch.4. Serii "Rehionalna ekonomika" – S. 388–397.
38. Sviridova N.D. Kontsepsiia staloho rozvytku turyzmu v suchasnykh umovakh/ N. D. Sviridova // Kul'tura narodov Prychernomor'ya. – 2009. – № 176. – S.166-168.
39. Smal V. V. Turyzm i stalyy rozvytok / V. V. Smal, I. V. Smal // Visnyk LNU, Serii Heohrafichna. – 2005. – Vyp. 32. – S. 163-173.
40. Stechenko D. M. Peredumovy i napriamky formuvannia turystychnoho rynku Ukrainy / D. M. Stechenko // Turyzm: teoriia i praktyka. – 2005. – № 1. – S. 5-11.
41. Tkachenko T. I. Stalyy rozvytok turyzmu: teoriia, metodolohiia, realii biznesu : monohrafiia – Vyd. 2-he, [pererob. ta dop.] / T. I. Tkachenko. – K. : Vyd-vo KNTEU, 2009. – 463 s.
42. Tkachenko T. I. Standartizatsiya obrazovatel'nykh uslug kak faktor ustoychivogo razvitiya turizma / T. I. Tkachenko // Uchenye zapiski Tavricheskogo nats. un-ta im. V. I. Vernadskogo. – nauch. zhurn. Ser. "Ekonomika". – Simferopol': Tavriysk. nats. un-t im. V. I. Vernadskogo. – 2002. – T. 15(54) № 1. – S. 128-137.
43. Fadeeva A. S. Kontsepsiya ustoychivogo razvitiya turizma / A. S. Fadeeva // Kul'tura narodov Prichernomor'ya. – 2006. – № 89. – S. 48-51.
44. Tsokhla S. Yu. Systematyzatsiia faktoriv rozvytku turystychnoi industrii / S.Yu. Tsokhla // Uchenye zapysky Tavricheskoho natsyonalnogo unyversyteta ym. V. Y. Vernadskoho. – 2009. – Tom 22 (61). – № 2. – S. 373-380.
45. Cherchyk L. M. Instytutsiini zminy v umovakh stanovlennia rynku rekreatsiinykh resursiv / L. M. Cherchyk // Ekonomika Ukrainy. – 2006. – № 4. – S. 59-65.
46. Chechel A. O. Udoskonalennia derzhavnykh mekhanizmiv upravlinnia rozvytkom turyzmu v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. nauk derzh. upr.: spets. 25.00.02 – mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia / A. O. Chechel. – Donetsk, 2004. – 23 s.
47. Chugunova T. N. Ekologo-ekonomicheskie pokazateli otsenki ustoychivogo razvitiya kurortnykh regionov // T. N. Chugunova, A. S. Fenenko // Kul'tura narodov Prichernomor'ya. – 2004. – № 55, T. 3. – S. 64-67.
48. Shmagina V. V. Rekreatsiya i turizm v sisteme sovremennykh prioritetov sotsial'no-ekonomicheskogo razvitiya / V. V. Shmagina, S. K. Kharichkov. – Odessa: IPREEI NAN Ukrainy, 2000. – 70 s.
49. Yakovenko I. M. Osnovnye napravleniya sotsial'no-ekonomicheskogo i ekologicheskogo monitoringa rekreatsionnogo prirodopol'zovaniya / I. M. Yakovenko // Kul'tura narodov Prichernomor'ya. – 2004. – № 50, t. 1. – S. 48-52.

Божко Л. Д.

Проблема развития устойчивого туризма в Украине в условиях глобализации

Прослежено развитие новейших тенденций в изучении проблем развития устойчивого туризма в Украине, а также условий и средств эффективного включения Украины в международный рынок туристических услуг на основе положений концепции устойчивого туризма. Проанализированы направления научных исследований и подходы к изучению развития устойчивого туризма в Украине. Представлены основные точки зрения украинского научного сообщества на развитие и значение туризма для Украины.

Ключевые слова: принцип устойчивого развития туризма, концепция устойчивого развития туризма, проблемы устойчивого развития курортных регионов, научные подходы.

Bozhko L.

Problem of sustainable tourism in Ukraine under globalization

It traces the development of the latest trends for the Study of the development of sustainable tourism in Ukraine, as well as the conditions and means of effective inclusion of Ukraine in the international tourism market on the basis of the concept of sustainable tourism. Analysis of research areas and approaches to the study of sustainable tourism development in Ukraine. The basic perspective of Ukrainian scientific community for the development and importance of tourism in Ukraine.

In Ukraine, the issue of sustainable development is discussed since 1992. A significant scientific achievements that laid the basis for the new benchmark of the country on the basis of a post-industrial economy. The issue of the nature and principles of the main factors of melting of the tourism industry dedicated to the research of V. G Gerasimenko, O. Dobrovolsky, G. A Zayachkovskoyi, G. V. Kazachkovska, A. Litvinova, N. D. Sviridova, D. I. Ostap'yuk, T. I. Tkachenko et al.

Scientific basis of the national strategy for Ukraine's transition to sustainable development principles are based on the peculiar state of geopolitical, geographical, demographic, socioeconomic, and environmental features. For the development of tourism industry of Ukraine on the basis of sustainable tourism as there is a need to develop new and innovative approaches. One of the main research areas among Ukrainian scientists was to develop the concept of sustainable tourism development. Under the concept of sustainable tourism development means a system of ideas that defines a common plan of development policy area. A. V. Litvinova main elements of the concept of sustainable tourism development in Ukraine considers the methods and tools of government regulation that need to be harmonized with indicators of sustainable tourism. Platform for developing a sustainable production is a tourism product, sustainable lifestyle of local communities and sustainable consumption. And according N. D. Sviridova, this concept must take into account all the strategic priorities and objectives of tourism development are important areas and facilities set goals. The concept should be fully reflective of the position of the region on the strategy of tourism development in the long term and include specific measures for its implementation. G.V. Kazachkovska in turn believes that the sustainable development of tourism and resort areas is possible when there is a balance between the preservation of natural, historical and cultural resources, economic interests, social needs and development of tourism, and provided favorable conditions for the formation of high-quality national tourist product.

Among the fundamental work on the development of sustainable tourism in Ukraine should provide monograph T.I. Tkachenko. The book on a wide source base covers theoretical, methodological and applied problems of tourism development on the basis of dialectical, system and functional approaches. The necessity of consideration of tourism as a complex system in the unity of the social, economic and environmental components, the genesis of which is further based on the concept of sustainability.

Committed to sustainable development of the country and its regions imposes a set of requirements to the existing quality of the environment and address the problem of interaction between nature and society. The concept of sustainable development, including the region determines the relevance of such a system that would ensure a balanced model of relations between environment, different types of economic activities and socio-economic interests of different groups. Therefore, a number of studies approaches to strategy development recreational region considering the environmental component. This study G.M. Aleinikova, N. M. Wetrovoj, O. Hulych et al.

Of great importance for the development of sustainable tourism has an active policy. This includes support and development of tourism industry, the development of tourism infrastructure, creating conditions for increasing the attractiveness of regions for foreign and domestic tourists, improving the quality of tourism services, ensuring their complexity. Investigation of the role of government in regulating the tourism industry is the subject of research by many local scientists. Key aspects of the formation and functioning of state regulation of the tourism industry, the development and improvement of its study areas reflected in the scientific works of local scientists such as A. V. Vinogradov, L. Donchenko, K.V. Zhadko, S. G. Zakharov, A. H. Ilyashenko, Y. Kozlovsky, O. Melnichenko, N. I. Ostap'yuk and others.

Thus we can note that recently in Ukrainian society considered all possible implementation strategies for sustainable tourism development. In particular, reveals strategic goals of sustainable development businesses in the tourism sector. The economic and social feasibility of ecotourism technologies for sustainable development of the tourism industry, geographic grounded approach to recreation and tourism of nature, the conceptual foundations of a market mechanism for managing recreational potential. Almost all scientists agree that the sustainable development of tourism in Ukraine must improve the use of resources, training of personnel in the tourism industry, transport infrastructure, reduce seasonality and spatial disparity in the distribution of tourists increase the financial performance of the tourism industry, to give a significant attention to the relationship between environmental management and sustainable tourism, etc.

Key words: principle of sustainable tourism development, the concept of sustainable tourism development, sustainable development problems resort areas, scientific approaches.